

Nr 265.

Av herrar **Bengtsson** och **Sandström**, om lagstiftning rörande handeln med husdjur.

I fråga om köparens möjligheter att tala å fel hos inköpta djur gälla de allmänna bestämmelserna i lagen om köp och byte av lös egendom.

Gentemot dessa bestämmelser i vad de avse köp under hand torde i allmänhet inga mera betydelsefulla anmärkningar hava framställts. Däremot hava sedan gammalt vid köp å auktion köparens intressen ansetts väl mycket åsidosatta. Även ur mera allmän synpunkt hava bestämmelserna i denna del stundom befunnits mindre tillfredsställande, i synnerhet då det gällt att söka förhindra spridande av de smittosamma husdjurssjukdomarna.

Vad man härvid särskilt riktat sig emot har varit 48 § av nämnda lag. På grund av innehållet i denna § äger köpare av djur, sålt å auktion, ej tala å fel hos detsamma med mindre säljaren svikligen förfarit eller djuret ej motsvarar den beteckning, varunder det utbjudits. Någon skyldighet för säljare att vid auktionen uppgiva eventuella sjukdomar anses icke föreligga. Är sålunda ett djur, sålt å auktion, behäftat med sjukdom, medför detta som regel att köparen får stå sitt kast, under det säljaren går fri från ansvarighet på grund av sjukdomen. I praktiken leder detta vid försäljning av djur till livdjur ofta till mindre tilltalande resultat, särskilt därest ett försålt djur visar sig vara behäftat med smittsam sjukdom.

Frågan om införande av särskilda bestämmelser för handeln med husdjur har i vissa avseenden varit föremål för prövning, bland annat i samband med reglering av de statliga åtgärderna mot nötkreaturstuberkulosen. Härom må i detta sammanhang erinras följande.

Under framhållande av att otvetydiga bevis lämnats för att kreaturssjukdomar och särskilt tuberkulos i stor utsträckning spritts genom handeln föreslog nötkreaturstuberkulossakkunniga i skrivelse den 25 augusti 1931, angående åtgärder till hindrande av smittospridning genom handel med tuberkulösa livdjur, att förbud måtte utfärdas mot att nötkreatur, som vore behäftat med tuberkulos i smittfarlig form, vare sig å auktion eller eljest försålades annat än till slakt. Ville säljaren trygga sig mot efterräkningar för överträdelse av förbudet, hade han möjligheter därtill, då sakkunskapen kunde lämna honom önskade upplysningar om djurens hälsotillstånd. För djur, som före försäljningen blivit på betryggande sätt undersökt, kunde säljaren ej göras ansvarig.

I avgivet yttrande anförde lantbruksstyrelsen, att förslagets genomförande skulle lägga en alltför stark hämsko på försäljningen av nötkreatur under hand och belasta denna försäljning med alltför höga kostnader. Vid dylik

försäljning kunde vidare, enligt vad lantbruksstyrelsen framhöll, köparnas intressen redan nu genom lagen om köp och byte av lös egendom anses skäligen tillgodosedda. Annorlunda förhölle det sig vid försäljning å auktion. Då kreaturen där såldes i befintligt skick, hade köparen ej någon möjlighet att få köpet hävt eller ersättning för skada, om det skulle visa sig, att djuren vore behäftade med smittfarlig tuberkulos. Lagstiftningsåtgärder mot spridande av tuberkulossmitta vid försäljning av nötkreatur borde därför främst inriktas på att reglera försäljningen å auktion. Kostnaden för varje djur vid undersökning av ett större antal djur för försäljning å auktion torde ej tillnärmelsevis bliva lika betungande för säljaren som undersökning av ett eller ett fåtal djur vid försäljning under hand.

Från flera andra håll uttalades i övrigt betänkligheter mot det av de sakkunniga framförda förslaget.

Chefen för jordbruksdepartementet anförde i frågan i propositionen nr 121 till 1934 års riksdag, att han, ehuru han livligt behjärtade förslagets syfte eller hindrande av att smittfarliga nötkreatur avyttrades såsom livdjur till godtroende köpare, likväl ansåge den av de sakkunniga anvisade vägen för frågans lösning mindre lämplig. Bestämmelser av det innehåll, de sakkunniga föreslagit, torde, då de förutsatte, att varje till försäljning såsom livdjur avsett nötkreatur före försäljningen underkastades veterinärbesiktning och i förekommande fall jämväl bakteriologisk undersökning, med fog kunna befaras komma att verka i hög grad betungande för djurägarna och hindrande för handeln med nötkreatur över huvud. I likhet med lantbruksstyrelsen ansåg departementschefen, att reglerande föreskrifter i angivet syfte främst vore av behovet påkallade vid försäljning av kreatur å auktion. Något tillfredsställande förslag till lösning av spörsmålet i denna del kunde emellertid icke anses hava framkommit.

Vad departementschefen sålunda anförde föranledde intet uttalande från riksdagens eller jordbruksutskottets sida.

Från skilda håll har, såsom framgår av det anförda, bestyrkts vikten av att försäljning av nötkreatur, behäftade med tuberkulos i smittfarligt skede, såsom livdjur så långt möjligt förhindras. Att frågan ännu icke blivit löst torde uteslutande sammanhånga med att något antagbart förslag icke framkommit.

Samma skäl, som kunna anföras till stöd för åtgärder i syfte att hindra försäljning såsom livdjur av nötkreatur, behäftade med smittfarlig tuberkulos, eller i varje fall bereda en köpare större trygghet mot ekonomisk förlust, gälla emellertid i stort sett även beträffande motsvarande åtgärder i fråga om djur, som äro smittförande i andra avseenden. En lösning av hithörande spörsmål synes därför kunna äga rum efter enhetliga linjer för samtliga de smittsamma husdjurssjukdomar, vilka komma i fråga. Nödvändigtvis synes denna lösning komma att innebära en modifiering av de förut antydda bestämmelserna i köplagen i vad desamma avse försäljning av livdjur å auktion. Huruvida andra sjukdomar än smittsamma böra omfattas av en dylik ändring är

svårt att angiva i detta sammanhang. Denna fråga liksom i övrigt hithörande spörsmål torde icke kunna lösas utan omfattande undersökningar, vilka lämpligen böra anförtros åt en särskild utredning. Denna torde även böra pröva, huruvida särskilda bestämmelser för de smittsamma sjukdomarnas del kunna anses erforderliga även vid försäljning under hand. Här nedan skall endast antydvas några synpunkter, vilka böra förtjäna beaktande.

Med hänsyn bland annat till vad som förekommit i samband med frågan om införande av särskilda bestämmelser till hindrande av handel med tuberkulösa livdjur synes tanken på en obligatorisk veterinärundersökning före en försäljning böra avvisas. En dylik undersökning skulle för övrigt bliva mindre värd, därest härigenom skulle avgöras den eventuella förekomsten inom en besättning av en rad sjukdomar, av vilka en del kanske äro svåra att upptäcka.

Beträffande de sjukdomar, som här anses böra komma i fråga, synes emellertid under alla förhållanden viss uppgiftsskyldighet böra åläggas säljare av livdjur. Är säljare å auktion, eventuellt även under hand, sålunda medveten om att visst djur är behäftat med dylik sjukdom eller att viss sjukdom av smittsam natur förekommit inom hans besättning, på grund varav djuren kunna vara smittförande, bör han vara skyldig meddela upplysningar om dessa förhållanden. Underlåtenhet härutinnan torde i förekommande fall böra medföra hävningsrätt för köparen och rätt till fullt skadestånd.

Föreligga icke nyss angivna förutsättningar för säljares ansvarighet, synes detta likväl icke böra medföra, att säljaren går helt fri. Även här torde köparen böra medgivas hävningsrätt men däremot torde eventuellt skadestånd böra begränsas till att avse ersättning för vårdkostnader och dylikt. I sistnämnda fall kan dock tänkas, att vid försäljning å auktion säljare skall kunna fria sig från ansvarighet genom att låta veterinärundersöka djuret före auktionen. Har denne därvid angivit djuret såsom fritt från sjukdomen i fråga, synes köparen icke böra medgivas rätt som nyss sagts.

Betänkligheter komma måhända att anföras mot bestämmelser av föreslagen natur, enär dessa innebära ändringar i vissa avseenden av rättsgrundsatser, vilka kommit till uttryck i en sådan lag som lagen om köp och byte av lös egendom. Då det emellertid här är fråga om dolda fel, vilka förekomma i mycket stor utsträckning, och då vidare dessa fel kunna föranleda skador av stundom ödeläggande karaktär, synas dessa betänkligheter icke böra tillmätas någon avgörande betydelse. Erinras må för övrigt, att de särskilda förhållandena i fråga om handel med husdjur i vissa länder, däribland Frankrike, föranlett införande av speciallagar.

På grund av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om utredning angående införande av särskilda lagbestämmelser för handel med husdjur i enlighet

med vad förut antytts ävensom därefter för riksdagen framlägga det förslag till dylika lagbestämmelser, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 23 januari 1935.

Carl Bengtsson.

P. Sandström.
